

ISSN: 2149-0821

Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal of Social Science

Yıl: 5, Sayı: 31, Aralık 2018, s. 417-422

Öğr. Gör. Ali BİRVURAL

Mustafa Kemal Üniversitesi a.birvural@gmail.com

Öğr. Gör. Akın KARAKUYU

Mustafa Kemal Üniversitesi, karakuyuakin@gmail.com

Öğr. Gör. Ahmet UYAR

Mustafa Kemal Üniversitesi, ahmetuyar23@hotmail.com

GELİR DÜZEYİNİN HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Özet

Bu çalışmanın amacı Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi öğrencilerinin gelir düzeyleri ve bunların eğitim ve sosyal hayatlarına ilişkin tutumlarını belirlemektir. Çalışma grubunu Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi'nde eğitim alan 40 öğrenci oluşturmaktadır. Veriler nicel anket yöntemiyle toplanmıştır. Araştırma tarama modelinde bir çalışmadır. Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin mevcut gelirleri, burs imkanları ve kısmi zamanlı çalışmalarına yönelik tutumları analiz edilmiş ve beklentileri ölçülmüştür. Ankette yer alan öğrenciler genellikle Hatay dışından gelen öğrencilerden seçildiğinden daha objektif ve karşılaştırma açısından sağlıklı verilere ulaşılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Gelir, Burs, Kısmi Zamanlı Çalışma, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi,

THE EFFECT OF INCOME LEVEL ON HATAY MUSTAFA KEMAL UNIVERSITY STUDENTS

Abstract

The aim of this study is to determine the income levels of the students of Hatay Mustafa Kemal University and their attitudes towards their education and social lives. The study group consisted of 40 students who were educated at Hatay Mustafa Kemal University. Data were collected by quantitative survey method. Research is a study in the screening model. According to the results of the study,

students' current income, scholarship opportunities and attitudes towards part-time studies were analyzed and their expectations were measured. Since the students in the survey are generally selected from non-Hatay students, more objective and comparative data have been tried to be reached.

Keywords: Income, Scholarship, Part-time Study, Hatay Mustafa Kemal University

GİRİŞ

Yurt içinde ve yurt dışında yapılmış araştırmalar, üniversite düzeyinde, öğrencilerin zihin ve akademik gelişmelerine ağırlık verildiği, bunun aksine, beden gelişimi, sosyal gelişimi ve boş zamanlarını değerlendirme ve bireysel ihtiyaçlarını karşılama yönünden sağlanan imkanların sınırlı olduğu, öğrencilerin beden, sağlık, sosyal ve kişisel gelişmelerinin zihinsel ve akademik gelişmeye paralel olması gerektiğini vurgulamaktadırlar.(Özgüven, 1992 s.1)

Aile, küçük bir toplumsal grup olarak kabul edilmekle birlikte geniş işlevlere sahip olduğu da bilinmektedir. Nitekim, bu geniş işlevler açısından aile “insan türünün devamını sağlayan, toplumsallaşma sürecinin ilk ortaya çıktığı, karşılıklı ilişkilerin belirli kurallara bağlandığı, o güne kadar toplumda oluşmuş maddî ve manevî zenginlikleri kuşaktan kuşağa aktaran, biyolojik, psikolojik, ekonomik, sosyal, hukukî vb. yönleri bulunan toplumsal bir birim” olarak tanımlamaktadır. (Önür, 2013,s.260) Ailenin ekonomik, biyolojik, psikolojik, dini, eğitimle ilgili ve boş zamanların değerlendirilmesiyle ilgili işlevleri olduğunu belirtirken benzer bir görüşü dile getirmektedir. Toplumun temel unsuru olarak aile, her geçen gün önemini arttıran, sosyal bilimcilerin ilgilerini üzerinde toplayan bir durum kazanmaktadır. Bu ilgi, endüstri sürecine giren toplumlarda kendiliğinden doğmaktadır. Aile bir sosyal grup olarak küçülmüş, fakat kurum olarak güçlenmiştir. Toplumun sosyal yapısı değişirken, ailenin de değişen sosyal yapısında, sosyal ve kültürel işlevlerinin daha çok güçlendiği gözlenmiştir. (Nurun, 1994,s.19)

Ailenin gelir düzeyi dışında Mustafa Kemal Üniversitesi öğrencilerinin gelir düzeyini etkileyecek diğer unsurlar okulun, yerel yönetimlerin, sivil toplum kuruluşları veya gönüllü şahısların bağışları olacaktır. Ayrıca okul ve çevresinde çalışma imkanları da olabilecektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1-HATAY GENEL BAKIŞ

Türkiye'nin 13.büyük ili olan Hatay'da büyükşehir yapılanması ile birlikte nüfus artışı ve kentleşme düzeyi yükselmeye başlamıştır. Tüm bölge ve Hatay'da tarım, ticaret, sanayi, turizm faaliyetleri bir arada yapılmaktadır.

İlde özellikle 1970 yılında faaliyete geçen demir-çelik fabrikasıyla birlikte,İskenderun, Dört Yol-Payas çevresinde demir-çeliğe dayalı sanayi faaliyetleriyoğunluk kazanmıştır. Bu faaliyetlerin, Hatay'daki imalat sanayinin temelinioluşturduğu söylenebilir. Diğer taraftan ilde pamuk ve zeytin gibi tarım ürünlerine bağlı sanayi kolları da gelişme göstermiştir. Özetle ildeki bütün sanayi faaliyetleri, Antakya, İskenderun ve Payas olmak üzere 3 organize sanayibölgesi ile Antakya, İskenderun, Dört Yol, Payas, İskenderun 5 Temmuz, Antakya Deri Kösele olmak üzere 6 küçük sanayi sitesi çatısı altında toplanmıştır.

Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşu listesinde ilk 500 firma arasında İskenderun ve Dörtüol'da faaliyet gösteren 15 tane firmasının bulunmaktadır. Hatay Türkiye'de uluslararası yük taşımacılığı yapan taşıtların yaklaşık % 11'ini bünyesinde barındırdığını ve kayıtlı 9.978 adet araçla İstanbul'dan sonra 2. büyük nakliye filosuna sahiptir. Dış ticarete 2017 yılı sonu itibarıyla 8 inci, 2017 yılı ihracatında ise 9 uncu sırada yer aldığını, Türkiye'de tır karnesi satma yetkisi bulunan 11 odadan birinin Antakya Ticaret ve Sanayi Odası'dır. Türkiye'nin erkek ayakkabı ihtiyacının % 40'ı Hatay'dan karşılanmaktadır. RES (Rüzgar Enerji Santralleri) açısından önemli bir merkez ve EPDK'dan lisans almış ve çalışmaları devam eden 172 MW/saat üretim kapasitesine sahip RES yatırımı ile birlikte Hatay elektrik tüketiminde de 11 inci sıradadır. Hatay Havaalanı gelen-giden yolcu ve sefer sayısı bakımından Türkiye'de en fazla artış sağlayan havaalanlarından. Ülkemizde üretilen otomotiv ve yan sanayi filtrelerinin % 63' ünün Hatay'da bulunan 15 adet firma tarafından üretilirken, üretilen filtrelerin yarısından fazlası da ihraç edilmektedir. Tarım alanında da il pek çok üründe ilk sıralardadır. İnanç turizmi ve gastronomi açısından da dünyanın en önemli merkezlerindedir.

2- HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ ve YEREL BURS İMKANLARI

1992 tarihinde kurulan Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi bugün; 3 Enstitü, 11 Fakülte, 6 Yüksekokul, 11 Meslek Yüksekokulu, 1 Araştırma Uygulama Hastanesi, 1 Konservatuvar, 21 Araştırma Uygulama Merkezi ve Teknoloji Geliştirme Bölgelerimiz (Antakya, İskenderun), 1099 akademik personel ve 26.311 öğrencisi ile eğitim öğretim hayatını sürdürmektedir.

Maddi durumu yeterli olmayan öğrenciler için, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Ekim ayında kısmi zamanlı öğrenci alımı ve yemek yardımında bulunmaktadır. Bunların dışında Türk Eğitim Vakfı, TOG Bursları (Toplum Gönüllüleri), TDK Bursu, TEKFEN Vakfı Bursu gibi okulun yaptığı anlaşmalar çerçevesinde çeşitli burs imkanları bulunmaktadır. Ayrıca Hatay Birlik Vakfı, Hatay Sosyal, Kültür, Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı gibi çeşitli özel girişimlerle kurulan kente özgü burs imkanı veren kurumlar da bulunmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

SAHA ÇALIŞMASI

Bu çalışmanın amacı Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi öğrencilerinin mevcut gelir düzeylerine ilişkin tutumlarını belirlemektir.

HMKÜ GELİR DÜZEYİNE İLİŞKİN GÖRÜŞ ÖRNEĞİ	TAMAMEN OLUMSUZ	OLUMSUZ	KARARSIZIM	OLUMLU	TAMAMEN OLUMLU
1-Ailenizden aldığınız ve bireysel geliriniz yeterli midir?	10	1		4	25
2-Yurt ve barınma maliyetleri yüksek midir?.	17	3	4	6	10

3-Gelir Düzeyiniz Eğitim Hayatınızı Olumsuz Etkilemektedir.	10	12	12	6	
4- Gelir Düzeyiniz Sosyal Hayatınızı Olumsuz Etkilemektedir.	30	5	4	1	
5-KYK veya HMKÜ burs imkanları yeterlidir.	20	3	7	4	6
6-HMKÜ Yarı Zamanlı İş imkanları yeterlidir.	5	5	3	8	19
7-Okul dışı iş imkanları yeterlidir.	31	5	1	3	
8-Burs ve kredi Hizmetlerinde mevcut merkezi yönetimi başarılı buluyor musunuz?	5	16	4	10	5
9- Burs, ve Yarı Zamanlı İşlerinde Hizmetlerinde mevcut yerel yönetimleri başarılı buluyor musunuz?	22	4	9	4	1
10-Burs, Kredi, Yarı ve Tam Zamanlı İş İmkanları yeterlidir	19	1	1	12	7
Öneri/Görüş					

Çalışma grubunu Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi'nde eğitim alan birinci ve ikinci sınıf öğrencisi 40 katılımcı oluşturmaktadır. Çalışmanın genelinde daha tarafsız gözlem elde edebilmek için Hatay dışından gelen öğrenciler tercih edilmiştir.

Çalışma sonucu elde edilen verilere göre Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi öğrencilerinin yarısı genel olarak (%50) burs, kredi, yarı ve tam zamanlı iş imkanlarını yetersiz bulmaktadır. Bu konuda yapılan çalışmaları da izleyen öğrenciler ciddi olarak özellikle çevrede yarı zamanlı iş imkanlarının geliştirilmesini talep etmektedir.

Çalışma sonucu elde edilen verilere göre araştırma konusu öğrenciler maalesef mevcut gelir imkanlarının eğitim ve sosyal hayatlarını olumsuz etkilediğini vurgulamışlardır. Bu durum araştırma yapılan öğrencilerin il dışından seçildiğini düşündüğümüzde Hatay'ın da genel olarak sosyal yapısına zarar verecektir.

Çalışma konusunda fikir beyan eden öğrenciler toplu burs, kredi, yarı ve tam zamanlı iş imkanları oluşturma açısından yerel yönetimleri ve merkezi yönetimleri aynı oranda başarılı veya başarısız bulmaktadırlar. Ancak bu konuda mevcut Büyükşehir Yasası da düşünüldüğünde genel olarak öğrencilerin de yetkili mercileri yeterli oranda bildiği hususu tartışmalıdır.

Mevcut sorularda Hatay dışından gelen öğrencilerin seçilmesinin bir diğer nedeni de, katılımcıların geldikleri bölgelerle Hatay'ı da karşılaştırmasıdır. Bu nedenle de aynı zamanda anket sorularının sonuna öneri/görüş bölümü eklenmiştir. Bu bölüm sayesinde elde ettiğimiz genel şikayetlerde özellikle kısmi zamanlı işlerde ödenen ücretlerin düşüklüğü, çevre esnaf ile ilgili genel şikayetler vurgulanmıştır.

Ayrıca merkezi yönetim tarafından sağlanan yurt imkanları beğenilmekle birlikte burs imkanları yetersiz bulunmuştur. Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi'nin sağladığı kısmi zamanlı iş imkanları genel olarak başarılı bulunmakla birlikte alınan öğrenci sayısının artırılması gerektiği vurgulanmıştır.

Öğrenciler vakıf burslarını ve yerel yönetim burslarını ise genel olarak yetersiz bulmaktadır.

SONUÇ ve ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Bu makalede eğitim fırsatlarından yararlanma düzeyini belirleyen pek çok faktör arasından ekonomik faktörlerin rolü irdelenmeye çalışılmıştır.

Aile gelirinin düşük olması, ilk bakışta, bunun meslek faktörünün sonucu olarak ortaya çıktığını akla getirmektedir. Bu nedenle öğrencilere ek gelir imkanları sağlanmalıdır. Okul yönetimleri ve merkezi yönetimler bu anlamda nispeten başarılı bulunurken, yerel yönetimler çalışma kapsamında öğrenciler tarafından başarısız bulunmuştur. Bu nedenle tüm kurumlar açısından bir koordinasyon gerekmektedir. Burs imkanlarını birleştiren seminerler, standardizasyon çalışmaları Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi bünyesinde yapılmalıdır.

Hatay gibi gelir imkanları gelişmiş bir ilde tüm kurumların ve iş adamlarının birlikte hareket edebileceği platformlar oluşturularak gerekirse okul programları da bu şekilde güncellenmelidir.

Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü (**İŞKUR**) tarafından faaliyete geçirilen 'İş başı eğitim programları' ile üniversite öğrencilerine gelir sağlanması programının süresinin uzatılarak Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi ile yapılan başarılı uygulamanın devamı sağlanmalıdır.

Düşük gelirlili öğrencilere psikolojik dayanıklılık açısından bakılırsa, normal gelişim koşullarına sahip bireylerde gözlenen uyum becerisinden farklıdır. Gelir düzeyi düşük öğrencilerin stresli yaşantılara maruz kalmasıyla sergiledikleri kendini toplama gücü farklıdır. Bu nedenle psikolojik dayanıklılık ile ilgili araştırmaların dezavantajlı gruplar üzerinde gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- Altay, Ö.-Özkal, N., “Farklı Gelir Gruplarındaki Ailelerin Çocuklarına Sağladıkları Eğitim Olanakları”, Eğitim Sempozyumu (10-12 Nisan 1997), Bilsa Bilgisayar Yay., İzmir, 1997, s.55-62
- Aydın, M., Kurumlar Sosyolojisi, Vadi Yay., Ankara, 2000 ASLAN, A.K., Ailenin Sosyo-Ekonomik Durumunun Çocuğun Okul Başarısına Etkisi, Ege Üniv.Edebiyat Fak.Yay., İzmir, 1996
- Nihat Nirun, Sistematik Sosyoloji Yönünden Aile ve Kültür, Atatürk Kültür Merkezi Yay., Ankara, 1994, s.19
- Günüç, S.-Kayri, M., “Türkiye’de İnternet Bağımlılık Profili ve İnternet Bağımlılık Ölçeğinin Geliştirilmesi:Geçerlik-Güvenirlilik Çalışması”, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı:39, 2010, s.220-232
- Kuzu, A. , “İnternet ve Aile”, Aile ve Toplum Dergisi, Cilt:7, Sayı:27, 2008, s.9-3
- Önür, Hıdır. Gelir Düzeyinin Eğitim İmkanlarından Yararlanma Düzeyine Etkisi: Süleyman Demirel Fen Lisesi ve Atatürk Lisesi Örneği
- Özgüven Ethem.İ Üniversite Öğrencilerinin Sorunları ve Başetme Yolları H.Ü Eğitim Fakültesi Dergisi, 1992 Sayı 7.

İNTERNET KAYNAKLARI

- DÜNYA BANKASI, “Türkiye’de Temel Eğitimde Kalite ve Eşitliğin Geliştirilmesi:Zorluklar ve Seçenekler”, Eğitim Kalitesi Raporu, Rapor No: 54131, http://siteresources.worldbank.org/TURKEYINTURKISHEXTN/Resource/455687-132690456_Education_Quality_Report_2011-tr.pdf, Erişim Tarihi: 11.10.2018
- Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Resmi İnternet Sitesi, <http://www.mku.edu.tr/departments.aspx?birim=37&icerik=9667> Erişim Tarihi: 01.12.2018
- Hatay Valiliği Resmi İnternet Sitesi, <http://www.hatay.gov.tr/hatay-genel-bilgiler> Erişim Tarihi: 01.12.2018